

Tutkimuksen avulla selvitetään Tenon lohenkalastuksen aluetaloutta

Luonnonvarakeskuksen (Luke) LOHITA-hankkeessa tuotetaan tietoa Teno-Inarijoen kalastusmatkailusta, siihen liittyvästä paikallisesta yritysmaailmasta ja lohen kotitarvekalastuksesta. Hanke tuo esiin Tenon lohenkalastuksen taloudellista merkitystä Utsjoella. Hankkeessa pohditaan myös pohjoiseen luontoon liittyvän kesämatkailun uusia mahdollisuuksia ja nostetaan esiin sellaisia Utsjoen lähiympäristön matkailullisia vetovoimatekijöitä, joita voitaisiin hyödyntää, kun etsitään uusia ansaintamahdollisuuksia varsinaisen lohenkalastusmatkailun oheen.

Maalis-huhtikuussa lähetettiin sähköpostitse noin 2600 ulkopaikkakuntalaiselle, Tenolla kesällä 2018 kalastaneelle henkilölle Internet-kysely. Kyselytutkimukseen vastanneiden kesken arvottiin paikallisen lohensoittajan, **Juuso Lukkarin** tekemiä

perhoja, joiden houkuttelemista 71 % kyselyn saaneista kalastajista vastasi siihen. Kyselyssä tiedusteltiin mm. Tenojokivarren eri palveluiden tärkeyttä ja tyytyväisyyttä nykyiseen palvelutarjontaan. Vastajat ideoivat myös uusia, heille mieluisia palveluja. Kalastusmatkailun aluetaloudellisen merkityksen selvittämiseksi kysyttiin matkaan käytettyihin palveluihin liittyviä kustannuksia. Hankkeen yhteinä osatavoitteena onkin tuottaa tietoa Utsjoen kuntaan jäävästä kalastusmatkailutaloudesta.

Kalastuskaudella 2019 selvitetään ns. kirjanpitokalastuksen avulla paikallisten kalastajien kalastusvarusteeseen käyttämää aikaa sekä erilaisia investointeja perämöötörien polttoainehankintojen, uusien verkkojen ja kalastusluvan oston lisäksi. Kirjanpitokalastajiksi on lupautunut kalastajia, jotka ovat aiem-

pina vuosina olleet tunnollisia saalisnäytteenottajia. Paikallisen lohenkalastuksen aluetaloudellisessa arvioinnissa tukeudutaan myös jo olemassa oleviin tilastotietoihin kuten kalastajien määriin, vuositaitaiseen lohisaaliiseen ja Tenon veneiden määrään.

Kalastusmatkailijoilta pyydettiin myös mielipiteitä, millaisena he näkevät lohenkalastusmatkailun tulevaisuuden ja Tenojokivarren muiden aktiviteettien ja palvelujen nykytilan ja kehittämistarpeen. Tämän tutkimusosion tuloksia käsitellään Utsjoen matkailuyrittäjille ja alueen toimijoille kohdennetuissa työpajoissa tulevana syksynä ja kevään 2020 aikana. Työpajojen tarkoituksena on ideoida yhdessä paikallisten yrittäjien kanssa, kuinka luontoa ja kulttuuriympäristöä voitaisiin hyödyntää matkailuvaltteina lohenkalastuksen rinnalla. Hankkeen työpajapäivät ovat

avoimia mm. matkailun parissa toimiville yrittäjille. Työpajojen tarkemmista ajankohdista ilmoitetaan myöhemmin.

LOHITA-hankkeessa pyritään huomioimaan Tenon luonnonvaraisten lohien kestävä kalastus. Lohi ei ole säätelemättä kalastettavissa, myytävissä eikä myöskään kalastusmatkailijoiden määrää tulla lähiaikoina lisäämään. Tenon lohta voidaan kuitenkin tuoteistaa ainutlaatuisissa ”kulttuuriympäristökääreissä”, vilinä luonnonvarana, jota edelleen kalastetaan myös vanhoja perinteitä noudattaen. Tällä ajatuksella hankerahoituksella toteutetaan opaskirjanen, jossa korostetaan Tenon lohien paikalliskulttuurista merkitystä muutoin kuin pelkinä saaliskiloina. Kalastuskulttuuria esittelevässä opaskirjasessa nostetaan esiin vanhoja pyyntitapoja kuten nuotta- ja kulutuskalastus, pato- ja verkkokalastus sekä lohensoutu.

Myös lohenpyyntiin liittyvät ”käsityöt” kuten patopukkien teko, verkkoihin, vapoihin ja vieheisiin liittyvät työvaiheet ja materiaalit esitellään. Opaskirjasen sisältö avartaa Tenon lohien perinnekalastusta ja sen merkitystä paikallisille kotitalouksille. Opaskirjasen taustatietojen kartoittaminen ja Tenojokivarren paikkakuntalaisten perinnekalastajien haastattelut sekä kalatarinoiden keräys tehdään kalastuskaudella 2019. Tarinoiden kautta ymmärrys lohen ja jokiympäristön merkityksestä laajenee. Loehenkalastuksen kulttuurihistorian toivotaan osallistavan nykyisten kalastajaryhmien välisiä eturistiriitoja samoilla kalavesillä.

Seuraaviin henkilöihin voit ottaa yhteyttä, jos tuntuu siltä, että olisi mielenkiintoista kerrottavaa esim. vanhasta omakohtaisesta perinnekalastuksesta – eikä tarina käsittele Tenojoen säädosmuutoksia,

joista viriää kohtuullisen riittävästi ”juttua” jo nyt.

Lohita-hankkeessa ovat mukana:

Marja Knuuttila, hankkeen vastaava tutkija / Aluetaloudelliset vaikutukset puh 040 772 1599

Eija Pouta, tutkimusprofessori / Tenojoen kalastusmatkailun tulevaisuus puh 050 343 9834

Tuija Lankia, tutkija / Kalastusmatkailijoiden tyytyväisyys ympäristöön / palveluihin puh. 050 308 2913

Maija Länsman, tutkija / Paikallisen kalastuksen merkittävyys, työpajat puh 0400 143 111

Pentti Pieski, konsultti-työ ”Tenon lohiohjelmaprojektin” puh. 040 522 9990

Maija Länsman, Luke